

نماینده دیروزی
الگوی امروز

حکمتقالله

همایش ملی

۳ و ۴ اسفند ماه ۹۲

مواضع شهید مدرس در مقابل جمهوری خواهی رضاخان

عباس سرافرازی

دانشیار گروه تاریخ دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشگاه فردوسی مشهد،

ab.sarafrazi.um.ac.ir

چکیده:

جمهوری خواهی رضاشاه طرحی بود که برای تغییر سلطنت قاجار برنامه‌ریزی شد، با اینکه برخی به آن دلخوش کرده بودند، اما مخالفان بسیاری داشت، از جمله مهم‌ترین آنها شهید سیدحسن مدرس از جمله مهم‌ترین مخالفان این طرح بود. مدرس می‌دانست که ماجرای جمهوری خواهی حرکتی واقعی نیست و سناریویی از پیش طراحی شده است تا رضاخان در رأس حاکمیت قرار گیرد او می‌دانست که اگر در مجلس رأی‌گیری شود، اکثریت مجلس که هوادار رضاخان هستند، لذا تلاش نمود تا اخذ رأی به تأخیر بیفتد، چاره‌ای برای خنثی سازی غوغای جمهوری خواهی اندیشیده شود، مدرس مدتی با عنوان مخدوش بودن انتخابات تصویب اعتبارنامه‌ها را به تعویق انداخت، سپس خواستار رای

مخفی شد، در نهایت تحت این عنوان که افرادی که فعلا نماینده مجلس هستند چون به قانون اساسی قسم خورده‌اند باید نهاد پادشاهی را حفظ کنند مدرس پیشنهاد کرد که نمی‌توان تبدیل سلطنت به جمهوری را مطرح کرد، مگر اینکه انتخابات جدیدی برگزار شود و مجلس جدیدی بوجود آید جلسات مجلس هر روز به مشاجره کشیده می‌شد و ناتمام می‌ماند، تا اینکه بهرامی از هواداران جمهوری خواهی به مدرس سلیبی زد، این امر باعث تشنج بیشتر در مجلس و اجتماع گردید و کار جمهوری خواهان و غوغای جمهوری را به مرحله جدیدی کشاند. رویگردانی مردم از جمهوری خواهی و کناره‌گیری عده‌ای از نمایندگان از فراکسیون‌های جمهوری خواه کار را مشکل نمود، بازتاب اهانت به شهید مدرس وسیع بود و در بین اکثریت مجلس اختلاف افتاد. در نهایت اقدامات شهید مدرس غوغای جمهوری خواهی را خاتمه داد.

کلید واژه: شهید مدرس، جمهوری خواهی، رضاخان، قاجاریه، پهلوی